Polska

1 sierpnia 2023 r.

Na dzień 1 sierpnia 2023 r. liczba uchodźców z Ukrainy posiadających aktywny, zarejestrowany numer **PESEL** wynosiła **970 959**. Od marca 2022 r. złożono łącznie **niemal 1,7 mln** wniosków o nadanie numeru PESEL.

W ramach Regionalnego Planu Działania na Rzecz Uchodźców UNHCR koordynuje w Polsce działania **83 organizacji**. Ponad połowa z nich to polskie organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

UNHCR wspiera działania rządu poprzez wielosektorową odpowiedź skupiającą się na **zapewnieniu dostępu do ochrony międzynarodowej, pomocy uchodźcom o szczególnych potrzebach** oraz **ułatwianiu włączenia społeczno-gospodarczego**.

NAJWAŻNIEJSZE DANE

- **45 452** uchodźców otrzymało w 2023 r. wsparcie w zakresie ochrony ich praw oraz informacje (w **4** punktach Blue Dot UNHCR-UNICEF i **7** centrach społeczności uchodźców UNHCR oraz za pośrednictwem mobilnych zespołów kontaktowych).
- **18 972** uchodźców szczególnie narażonych otrzymało w 2023 r. ukierunkowaną pomoc pieniężną.
- **18 245** wywiadów monitorujących i profilujących ochronę przeprowadzonych z uchodźcami w 2023 r.
- **149 367** artykułów pierwszej potrzeby dostarczono w 2023 r. władzom i partnerom.

FINANSOWANIE (STAN NA 20 LIPCA 2023 R.)

102,9 MLN USD

wnioskowane na działania w Polsce w związku z sytuacją nadzwyczajną w Ukrainie

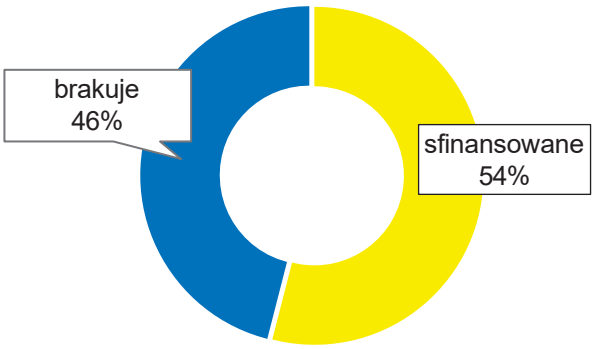

PERSONEL I BIURA

126 pracowników międzynarodowych i krajowych biur
5 biur (2 w Warszawie, 1 w Krakowie, 1 w Rzeszowie i 1 w Lublinie).

Ogólny zarys

Od 2022 r., odkąd rozpoczęła się ofensywa wojskowa w Ukrainie, Polska w ciągu kilku tygodni z kraju będącego schronieniem dla względnie małej liczby uchodźców, stała się jednym z najważniejszych krajów przyjmujących uchodźców w skali światowej.

Choć w 2023 r. liczba przybywających do Polski uchodźców zmniejszyła się, oczekuje się, że nadal będą oni napływać, ponieważ sytuacja w Ukrainie pozostaje niepewna z powodu przemieszczeń i zniszczeń na wielką skalę. Część uchodźców przeniosła się dalej – do innych miejsc w Europie i poza nią, ale wielu nadal pozostaje w Polsce. UNHCR działa strategicznie, zwiększając swoją obecność i aktywność, by w terenie zabezpieczać realizację potrzeb humanitarnych, jednocześnie koordynując działalność krajowych i międzynarodowych partnerów w ramach Regionalnego Planu Działania na Rzecz Uchodźców, zgodnie z działaniami podejmowanymi przez rząd.

Lekcja języka polskiego w Centrum Wsparcia Uchodźców w Rzeszowie. ©UNHCR/Rafal Kostrzynski.

Główne działania

Koordynacja: współpraca z partnerami

Działając w ścisłej współpracy z władzami rządowymi i samorządowymi, agencjami ONZ oraz krajowymi i międzynarodowymi organizacjami pozarządowymi i organizacjami lokalnymi, UNHCR odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu kompleksowej i skoordynowanej odpowiedzi na kryzys uchodźczy. Opierając się na Modelu Koordynacji Działań na Rzecz Uchodźców, UNHCR kieruje koordynacją działań 83 organizacji partnerskich (z czego 63% to organizacje krajowe i lokalne) w celu wdrożenia **Regionalnego Planu Działania na Rzecz Uchodźców z Ukrainy na rok 2023**, w ramach którego wnioskowane jest **709,4 mln USD** na działania w pięciu sektorach tematycznych (ochrona, zdrowie, edukacja, włączenie społeczno-ekonomiczne, zakwaterowanie) oraz czterech głównych grupach roboczych (zarządzanie informacjami, ochrona przed wykorzystywaniem i wyzyskiwaniem seksualnym (PSEA) i odpowiedzialność wobec osób, które wspieramy, podstawowe potrzeby i interwencje oparte na pomocy gotówkowej). W ramach Regionalnego Planu Działania, UNHCR wraz z partnerami organizuje regularne spotkania koordynacyjne na szczeblu centralnym i regionalnym, m.in. w województwach mazowieckim, małopolskim, podkarpackim i lubelskim.

Ochrona i dostęp do terytorium: zapewnienie równości praw i szans

UNHCR aktywnie zabiega o prawa uchodźców, opowiadając się za równym dostępem wszystkich uchodźców do procedur azylowych oraz ich włączeniem do polskiego krajowego systemu ochrony społecznej. Działalność rzecznicza UNHCR ma kluczowe znaczenie w zapewnieniu ochrony i przestrzegania praw uchodźców oraz realizacji ich szczególnych potrzeb. Najważniejsze działania w obszarze ochrony to:

- **Doradztwo i pomoc prawna**: świadczone poprzez sieć partnerów prawnych w głównych miastach Polski, aby pomóc m.in. w dostępie do ochrony, dostępie do zatrudnienia i integracji społecznej, świadczeń socjalnych i finansowych, rezydencji i dokumentacji oraz legalizacji pobytu. Na dzień 1 sierpnia z pomocy prawnej skorzystało w 2023 r. **15 834 uchodźców i osób ubiegających się o azyl**.
- **Ochrona zdrowia psychicznego i wsparcie psychospołeczne** (MHPSS): w postaci zajęć grupowych lub indywidualnych, w tym poradnictwa, zajęć rekreacyjnych i skierowań na usługi specjalistyczne. Na dzień 1 sierpnia z usług MHPSS skorzystało około 3546 uchodźców.
- **Działania na rzecz ochrony dzieci**: w tym przestrzenie przyjazne dzieciom, punkty Blue Dot i centra społeczności uchodźców, wsparcie psychospołeczne i specjalistyczne usługi dla dzieci zagrożonych i o szczególnych potrzebach, a także działalność rzecznicza ukierunkowana na prawa dzieci. Na dzień 1 sierpnia około **8182 dzieci uchodźczych** skorzystało z usług na rzecz ochrony dzieci.
- **Monitorowanie przestrzegania praw uchodźców i profilowanie**: ułatwia prowadzenie interwencji w zakresie ochrony praw uchodźców poprzez dokumentowanie potrzeb, zamiarów i istotnych kwestii dotyczących ich ochrony prawnej. Usprawnia także aktywną identyfikację osób o szczególnych potrzebach, co sprzyja szybkiemu podejmowaniu interwencji. Monitorowanie ochrony prowadzi sieć ponad 40 ankieterów w głównych miastach Polski. Do 1 sierpnia UNHCR wraz z partnerami przeprowadził **18 245** wywiadów monitorujących i profilujących ochronę w 13 województwach (dolnośląskim, wielkopolskim, małopolskim, lubelskim, mazowieckim, podkarpackim, pomorskim, podlaskim, opolskim, lubuskim, łódzkim, śląskim i zachodniopomorskim).
- **Dostęp do terytorium:** UNHCR prowadzi **misje na przejściach granicznych** wzdłuż granic Polski z Ukrainą i Białorusią. UNHCR odbywa spotkania ze Strażą Graniczną i omawia kwestie związane z dostępem do terytorium, procedurami azylowymi i dokumentacją.
- **Ochrona oparta na społeczności**: świadczona głównie poprzez **cztery punkty Blue Dot oraz siedem centrów społeczności uchodźców UNHCR** zlokalizowanych w czterech kluczowych obszarach przyjmujących uchodźców. Służą one jako punkty kompleksowej obsługi zapewniające różnorodne działania ochronne i wzmacniające koncepcję uczestnictwa w społeczności. Są one również przestrzenią dla inicjatyw podejmowanych przez społeczność lokalną, ze szczególnym uwzględnieniem działań promujących spójność społeczną. Ponadto istnieje **kilka mobilnych zespołów wyjazdowych** (działających przy centrach społeczności uchodźców oraz biurach terenowych i oddziałach UNHCR), których zadaniem jest dotarcie do uchodźców o szczególnych potrzebach i w odległych miejscach. Na dzień 1 sierpnia 2023 r. **45 452 uchodźców** skorzystało z usług ochronnych oferowanych w Punktach Blue Dot i centrach społeczności uchodźców.
- **Dostęp do sprawdzonych i aktualnych informacji**: UNHCR aktywnie eliminuje najważniejsze luki w przestrzeni informacyjnej, dbając, aby uchodźcy znali swoje prawa i obowiązki oraz potrafili uzyskać dostęp do niezbędnych usług. Odbywa się to za pośrednictwem różnych platform, w tym m.in. strony internetowej UNHCR HELP (dostępnej w językach angielskim, polskim i ukraińskim, która **na dzień 1 sierpnia miała 326 885 odsłon i 195 977 wizyt**), ulotek i plakatów, a także na platformach mediów społecznościowych (Facebook i Twitter). Regionalne Centrum Telefoniczne usprawnia komunikację ze społecznościami, zapewniając możliwość bezpośredniego

połączenia z numerem, pod którym uchodźcy mogą otrzymać informacje i uzyskać skierowanie do podmiotów świadczących specjalistyczne usługi. Jest to bezpłatna infolinia (800 012 948), za pośrednictwem której można także zgłosić przypadki niewłaściwego postępowania i nadużyć. Na dzień **1 sierpnia odebrano 31 747** połączeń.

- **Wsparcie gotówkowe** jest jednym z najbardziej efektywnych i skutecznych sposobów wspierania osób zmuszonych do ucieczki, ponieważ szanuje ich godność wyboru, pozwalając im decydować o tym, czego najbardziej potrzebują, aby utrzymać swoje rodziny. Od początku roku do 1 sierpnia **18 972** uchodźców szczególnie narażonych otrzymało wsparcie gotówkowe w ramach wysoce ukierunkowanego programu UNHCR. W 2022 r. wsparciem gotówkowym objęto około 290 000 uchodźców.
- **Zaopatrzenie i artykuły pierwszej potrzeby**: UNHCR wspiera rząd Polski i władze samorządowe dostawami mającymi na celu wzmocnienie możliwości recepcyjnych i gotowości do zaspokajania pilnych potrzeb uchodźców. Od początku roku do 1 sierpnia wysłano i dostarczono, głównie do jednostek regionalnych i władz samorządowych oraz partnerów, **149 367** podstawowe i zasadnicze artykuły pomocowe, takie jak maski na twarz, odzież, materace, pościel, koce, zestawy higieniczne i ręczniki.

Włączenie ekonomiczne: zapewnienie dostępności szans i promowanie samodzielności.

UNHCR wspiera inicjatywy rządowe i realizowane przez inne podmioty, mające na celu zwiększenie dostępu uchodźców do zatrudnienia. UNHCR nie tylko koordynuje działania na rzecz włączenia społeczno-ekonomicznego i łączy ze sobą różne inicjatywy, ale także kontaktuje uchodźców z potencjalnymi pracodawcami, **wspierając ich na drodze do ekonomicznej stabilizacji i samowystarczalności**. W 2023 r. UNHCR uczestniczył i wspierał organizację targów pracy w siedmiu województwach. Targi pracy odwiedziło **ponad 9400 osób poszukujących pracy – zarówno uchodźców, jak i przedstawicieli goszczących ich społeczności**.

Partnerstwa: zapewnianie zrównoważonego charakteru działań humanitarnych.

UNHCR Polska angażuje się we wspieranie i wzmacnianie pozycji lokalnych i oddolnych organizacji w celu zapewnienia ciągłości i zrównoważonego charakteru pomocy humanitarnej. Podmioty te współpracują z partnerami międzynarodowymi i angażują się w świadczenie niezbędnej pomocy uchodźcom szczególnie narażonym. **UNHCR angażuje się w strategiczną współpracę z siedmioma partnerami polskimi** (CPK, Polski Czerwony Krzyż, Caritas, SIP, Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć, FDDS oraz Habitat for Humanity) **oraz dwoma międzynarodowymi** (DRC i CORE). Każdy z nich posiada unikalne kompetencje i zasoby, które wykorzystuje do zaspokajania najbardziej palących potrzeb uchodźców w Polsce. Dodatkowo UNHCR wspiera 23 polskie organizacje w ramach współpracy z DRC, SIP i FDDS. UNHCR podpisał także umowy o przyznaniu niewielkich dotacji na potrzeby wsparcia dodatkowych 28 organizacji oddolnych i kierowanych przez uchodźców. Angażując się w działania ochronne oparte na społeczności, organizacje te odgrywają znaczącą rolę w zapewnianiu uchodźcom bezpośredniej pomocy, takiej jak pomoc prawna, edukacja, opieka zdrowotna i ochrona dzieci.

Darczyńcy

UNHCR jest wdzięczny za kluczowe wsparcie udzielone przez darczyńców, którzy wnieśli swój wkład w działalność prowadzoną w 2023 r., jak również tym, którzy zasilili programy UNHCR poprzez darowizny przeznaczenia ogólnego i regionalnego.

Belgium partner in development

german humanitarian assistance

Irish Aid Rialtas na hÉireann Government of Ireland

COOPERAZIONE ITALIANA

From the People of Japan

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

UKaid from the British people

Pozostali darczyńcy, którzy przekazali darowizny przeznaczenia ogólnego: Algieria | Australia | Bułgaria | Kanada | Kostaryka | Estonia | Finlandia | Islandia | Luksemburg | Malta | Monako | Czarnogóra | Nowa Zelandia | Peru | Filipiny | Republika Korei | Federacja Rosyjska | Arabia Saudyjska | Serbia | Singapur | Tajlandia | Turcja | Urugwaj | Darczyńcy prywatni.

Dziękujemy także organizacjom i partnerom z sektora prywatnego z następujących krajów:

Szczegółowych informacji udziela:
UNHCR Polska, Dział Relacji Zewnętrznych i Raportowania, e-mail: polwaupdate@unhcr.org